

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 12/07-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. januára 2007 predbežne prerokoval sťažnosť E. K., bytom D., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 23 Co 415/05 z 9. mája 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2006 doručená sťažnosť E. K., bytom D. (ďalej aj „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Co 415/05 z 9. mája 2006 v konaní sťažovateľky ako žalobkyne proti Nemocnici s poliklinikou D. ako žalovanej o zaplatenie náhrady straty na zárobku.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že žalobou z 18. júna 2001 sa domáhala náhrady straty na zárobku z titulu choroby z povolania, ktorá jej bola zistená 23. februára 1989. Po zistení choroby z povolania bola sťažovateľka preradená 10. mája 1989 z práce zubnej laborantky na oddelenie zdravotnej výchovy. Ako zubná laborantka i ako pracovníčka oddelenia zdravotnej výchovy pracovala sťažovateľka na plný pracovný úväzok 8,5 hodiny denne. Dňom 1. júla 1991 bola sťažovateľka zamestnávateľom preradená na prácu sanitárky na poliklinike, a to s úväzkom 4 hodiny denne. Túto prácu vykonávala až do odchodu do starobného dôchodku 31. decembra 2001. Medzi účastníkmi sporu nebola sporná otázka zodpovednosti žalovaného za poškodenie zdravia sťažovateľky z dôvodu choroby z povolania. Žalovaný svoju zodpovednosť uznal a vyplácal sťažovateľke stratu na zárobku aj po jej preradení na prácu sanitárky na polovičný úväzok až do 1. mája 1999, jej výšku však od 1. apríla 1992 nepočítal správne.

Sťažovateľka ďalej uviedla, že v záujme zistenia správnej výšky náhrady *„súd určil znalca na výpočet náhrady straty na zárobku“*. Znalkyňa zistila a vypočítala túto náhradu za obdobie od 1. júna 1998 do 31. decembra 2001 v sume 110 580 Sk a súčasne urobila aj výpočet náhrady pre prípad, ak by súd rozsah náhrady určil s použitím ustanovenia § 195 ods. 4 vtedy platného Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len *„Zákonník práce“*). Vzhľadom na variantný výpočet náhrady straty na zárobku *„súd sa zameral na zistenie dôvodu skrátenia pracovného úväzku“*, a teda či sú splnené podmienky ustanovenia § 195 ods. 4 Zákonníka práce. Z vykonaných dôkazov však vyvodil nesprávny záver. Podľa názoru sťažovateľky *„súd z vykonaných dôkazov vyvodil chybný záver“* o tom, že pracovný úväzok bol skrátený bez súvislosti s chorobou z povolania a že o skrátenie úväzku sama požiadala. Podľa sťažovateľky závery rozsudku vychádzajú zo skutkových zistení, ktoré nemajú oporu vo vykonaných dôkazoch a taktiež *„súd vec nesprávne právne posúdil“*.

Podľa sťažovateľky bolo rozsudkom krajského súdu porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd svojím rozsudkom sp. zn. 23 Co 415/05 z 9. mája 2006 potvrdil rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len *„okresný súd“*) č. k. 8 C 373/2001-128 z 30. júna 2005, ktorým bola

zamietnutá žaloba o zaplatenie náhrady straty na zárobku. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď nezobral do úvahy predložené dôkazy, nesprávne vyložil ustanovenia Zákonníka práce a celú vec nesprávne právne posúdil.

Sťažovateľka navrhuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 220 000 Sk. Dôvodom žiadosti o primerané finančné zadosťučinenie je skutočnosť, že porušením jej práva je v stave právnej neistoty.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo E. K. podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 23 Co 415/05 zo dňa 9. 5. 2006 porušené bolo.

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 23 Co 415/05 zo dňa 9. 5. 2006 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Priznáva sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške Sk 220.000,- v súlade so žalobným návrhom ako sumu nevyplatených náhrad za stratu na zárobku vrátane úrokov z omeškania.“

Sťažovateľka požiadala, aby jej osobné údaje vrátane mena a priezviska neboli zverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky a aby boli anonymizované.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nesplnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom

súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil právny názor, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01 a I. ÚS 13/00).

Právo na spravodlivý proces v sebe zahŕňa právo na prístup k súdu a k nemu sa pripájajú záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci. Právo na spravodlivý proces implikuje pre všetky strany právo zoznámiť sa pri konaní s každým dokladom alebo návrhom predloženým súdom druhou stranou a možnosť sa k nemu vyjadriť. Právo, aby bola vec prejednaná spravodlivo, je jednou zo zložiek práva na spravodlivé súdne konanie. Právo na spravodlivé súdne konanie v sebe zahŕňa princíp rovnosti zbraní (rozhodnutie vo veci *Monnel a Morris c. Spojené kráľovstvo* z 2. marca

1987, séria A č. 115, s. 23, § 62), princíp kontradiktórneho prejednávania veci (rozhodnutie vo veci Mantovanelli c. Francúzsko z 28. apríla 1991, séria A č. 211, s. 27, § 67), právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (rozhodnutie vo veci Van de Hurk c. Holandsko z 30. novembra 1987, séria A č. 127-B, s. 35, § 53) a právo byť prítomný na konaní a osobne sa vyjadriť k svojej záležitosti. Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkazovými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie vo veci Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A č. 254-B, s. 49, § 30).

Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 Co 415/05 z 9. mája 2006, k tomuto porušeniu nedošlo. Sťažovateľka sa podanou žalobou domáhala doplatenia náhrady za stratu na zárobku a vrátenia nevyplatených strát na zárobku za obdobie od 1. apríla 1992 až do ukončenia súdneho konania. Dlh celkovo vyčíslila sumou 183 099 Sk. Sťažovateľka sa už raz domáhala vyplatenia náhrady straty na zárobku od januára 1991 do mája 1998 v skoršom súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 206/94. Žaloba bola v tomto konaní zamietnutá rozsudkom okresného súdu sp. zn. 9 C 206/94 z 8. apríla 1999, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu sp. zn. 23 Co 1798/99 z 19. októbra 1999. V skoršom súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 206/94 bolo zistené, že pre sťažovateľku, ktorá po zistení choroby z povolania bola preradená na oddelenie zdravotnej výchovy „OÚNZ D.“, bolo po dekompozícii bývalého „OÚNZ D.“ vytvorené pracovné miesto sanitárky na skrátenej pracovný úväzok, ktoré predtým v organizácii neexistovalo a preradenie na toto miesto podľa preukázaných skutočností nesúviselo v žiadnom prípade s predtým zistenou chorobou z povolania, ale so zabezpečením ďalšej práce pre sťažovateľku, pretože inak by bola pre organizáciu nadbytočná.

V súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 373/2001 okresný súd pri skúmaní otázky, či skrátenie pracovného úväzku sťažovateľky súviselo s jej zistenou chorobou z povolania, dospel k rovnakým skutkovým záverom ako vyplývajú z predchádzajúceho súdneho konania sp. zn. 9 C 206/94 riešiaceho identický problém,

len po čiastočnom zastavení konania ide o nadväzujúce obdobie trvania pracovného pomeru sťažovateľky u žalovaného, počas ktorého jej žalovaný vyplácal náhradu za stratu na zárobku až do mesiaca apríl 1999. Bolo nesporné, že zdravotný stav umožňoval sťažovateľke pracovať na oddelení zdravotnej výchovy na plný pracovný úväzok, na ktoré bola po zistení a priznaní choroby z povolania preradená z dovtedajšieho pracoviska. Toto jej nové pracovné miesto bolo zrušené v súvislosti s dekompozíciou „OÚNZ D.“ na samostatné právne subjekty, spolu aj s inými úsekmi predstavujúcimi obslužnú činnosť pre celé vtedajšie „OÚNZ D.“ a nepotrebnými pre nástupnícke organizácie, teda aj pre žalovaného. Sťažovateľka sa pre žalovaného stala nadbytočnou a žalovaný nemal pre ňu žiadne iné vhodné pracovné miesto, pričom v snahe umožniť jej naďalej pracovať u žalovaného, bolo výlučne pre ňu vytvorené nové pracovné miesto sanitárky, kde bola práca len na skrátenej pracovný úväzok. Za vzniknutej situácie si sťažovateľka bola vedomá, že inak by musela byť prepustená. Sťažovateľka s tým súhlasila a požiadala o zaradenie na toto novovytvorené miesto sanitárky, čo je zrejmé z jej listu z 25. augusta 1993. Sťažovateľke však jej zdravotný stav umožňoval aj naďalej pracovať na plný pracovný úväzok. To, že nevyužila svoj zostávajúci pracovný potenciál u iného zamestnávateľa (prípadne aj pre nedostatok vhodných pracovných príležitostí), keď žalovaný nemal pre ňu vhodné pracovné miesto, ktoré by jej umožňovalo po zrušení oddelenia zdravotnej výchovy pracovať na plný pracovný úväzok, nemožno pričítať žalovanému. Účelom poskytovania náhrady za stratu na zárobku z titulu choroby z povolania je poskytnúť primerané odškodnenie zamestnancovi, ktorý nie je schopný dosahovať taký zárobok, aký mal pred poškodením, a to práve z dôvodu existujúcej choroby z povolania a nie aj z iných príčin, napr. z nedostatku pracovných príležitostí. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 373/2001 z 30. júna 2005 žalobu sťažovateľky zamietol.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa sa sťažovateľka odvolala. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 23 Co 415/05 z 9. mája 2006 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a vo svojom rozhodnutí uviedol, že podstatným pre posúdenie odôvodnenosti nároku sťažovateľky je ustáliť, či k poklesu jej zárobku došlo v dôsledku zistenej choroby z povolania, alebo z iného dôvodu. K strate na zárobku dochádza z dôvodu, že pracovná schopnosť zamestnanca bola v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania znížená alebo

zanikla a účelom náhrad za stratu na zárobku je poskytnúť primerané odškodnenie zamestnancovi, ktorý nie je schopný pre svoje zdravotné postihnutie spôsobené pracovným úrazom dosahovať taký zárobok, aký mal pred poškodením zdravia. Škoda spočívajúca v strate na zárobku je majetkovou ujmom, ktorá predstavuje rozdiel medzi zárobkom zamestnanca pred vznikom škody a zárobkom po pracovnom úraze alebo zistení choroby z povolania, ku ktorému treba pripočítať prípadný invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok poskytovaný z toho istého dôvodu. Aj keď zodpovednosť za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania je zodpovednosťou objektívnou, zamestnávateľ je povinný nahradiť len takú škodu, ktorá poškodenému zamestnancovi vznikla pracovným úrazom, chorobou z povolania, t. j. v príčinnej súvislosti. Na prácu sanitárky so 4 hodinovým pracovným úväzkom bola sťažovateľka preradená v súvislosti s dekompozíciou „OÚNZ D.“, keď došlo k zrušeniu jej pracovného miesta na oddelení zdravotnej výchovy. Preto pokiaľ došlo k zníženiu mzdy sťažovateľky, stalo sa tak z dôvodu skráteného pracovného úväzku a nie v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania. Ústavný súd v napadnutom rozhodnutí krajského súdu nezistil skutočnosti, ktoré by mali za následok porušenie práva sťažovateľky.

Rozsudok krajského súdu sp. zn. 23 Co 415/05 z 9. mája 2006, ktorý sťažovateľka napadla svojou sťažnosťou, nemá charakter zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Vzhľadom na to sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. januára 2007